

Lo Somentent

DIARI REGIONALISTA Y D' AVISOS Y NOTICIAS

AÑO XII

Reus Dissapte 6 de Mars de 1897

Núm. 3.210

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Reus, un mes. P. 1.50
6 provincies trimestre. P. 3.50
Estranger y Ultramar. P. 4.50
Anuncis, a preus convencionals.

Administració y Redacció

PLASSA DE LA CONSTITUCIÓ, 7 (PORXOS)

PUNTS DE SUSCRIPCIÓ

En la Administració d' aquest diari y en las principals
librerías d' aquesta ciutat y de fora.
En Barcelona, litografía Mallofret, plassa Sant Jaume, 2.
No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.

GRANS CRIADERS DE CEPES AMERICANS E HISPANO-AMERICANS

EN
Montmeló, Parets, Montornés y Moncada

25 hectareas de Plantacions

VIUDA Y NEBOT DE ANTON DELMAS

Propietaris viticultors, provehídors dels principals Centres, comarcas agricolas, viviers
oficials y particulars del Estranger, Peninsula y Balears, premiats ab gran diploma de
mérit en lo Concurs viti-vinicola de Badalona de 1892. Representació en totes las provin-
cias d' Espanya.

Demanis lo Catálech General núm. 9 de 1896-1897.

Empelts.—Barbats.—Estacas.—Seleccions perfectas.—Autenticitat
garantidas.—Pera telegramas: ANTON DELMAS, Barcelona

V. Y NEBOT DE ANTON DELMAS

DIRECCIÓ GENERAL
Ponent, 61, Barcelona

SUB DIRECCIÓ
Mar, 46, Valencia

REPRESENTANT EN LA PROVINCIA DE TARRAGONA
Pere Fabregas, carrer S. Joan, 28 primer.—Reus.

SE RETRATA

TOTS LOS DIAS, FESTIUS Y
LOS LABORABLES A PE-
TICIO.

NOVAS FOTOGRA-
FIAS EN CO- OPERA tots
LORS. LOS DIUMENGES.

TORRES. FOTOGRAFO

Passoig de Mata, 12,
REUS

Dias de despalg tots los festius.

SECCIÓ DOCTRINAL

LAS REFORMAS

Passant del preámbul del decret a la part dispositiva, destacan desde la primera lectura las tres cosas capdals que caracterisan ditas reformas y que ja foren marcadas en lo Correu Nacional del número anterior. Hem d' advertir, no obstant, avans de "jadicar" aquets tres punts capdals, que Cuba no es poble tradicional que tinga de reivindicar institucions antigas, encarnadas diriam en lo cor del seu poble. Cuba, al demanar la autonomia, tracta d' una cosa nova, que no s' ha d' acomodar ab res caygut ó menyspreat; ab res que ans d' ara hagués posat arrels y que s' hagués desarrelat impiament per una conquista ó per altre accident semblant dels que han suferit casi tots los pobles de la Europa. Se tracta d' una cosa nova, enterament nova, que tot lo més, al dictarse, podria ésser acomodada als sistemas politichs autonómichs que regeixin en altres pobles, lo Canadá per exemple, qual autonomia era, segons alguns, la que calia implantar a Cuba. No estaré, donchs, mal anomenat lo decret de las reformas dihentli obra d' en Cánovas, porque realment dependia sa formació del criteri, talent y erudició d' un home, ab perill, naturalment, de ressentirse per aquesta rahó de las opinions politichs particulars d' aquest home.

Altre perill més radical hi havia encara, y aquest será l' que de segur oferiran las reformas un cop implantadas, y es la cosa feta a mitjas; y realment son las reformas una cosa feta a mitjas. Per de prompte no s' teca res a la divisió política y administrativa de

la Gran Antilla. Com hi ha hagut fins ara, hi haurá provincias, diputacions, ajuntaments y gobernadors civils. A las facultats de diputacions y ajuntaments no se ls lleva res y se ls concedeix poca cosa més. Se diu que podran elegir y separar lliurement a llurs empleats. Lo altre que ls tocará fer es de poch interés y no significa cap verdader cambi. Lo gobernador general y los gobernadors civils instituidos que quedan del sistema anterior, no podran barrejarse en los asuntos particulares de diputacions y ajuntaments, pero hi tindran la intervenció necesaria para asegurar la observancia de las lleys generales, etc. Aquesta intervenció pot ésser molt elástica y may será agradable desde el moment en que l' gobernador general y ls gobernadors civils no serán naturals de Cuba. Y, si bé s' diu que ls demás empleats de la administració civil y económica de la isla serán cubans, també s' consigna que ls haurá d' elegir lo gobernador general, be que sotsmetent la aptitud dels interessats al Consell d' Administració. Aquesta tecla dels empleats, que era, es clar, un dels cavalls de batalla, resulta a nostre entendre poch afinada per que pugja satisfacer als cubans y no fa l' só autonómich que ells de segur desitjarían. A més d' aixó, los grans bossins, lo de gobernador general, l' intendente y l' interventor d' Hisenda, lo director d' Administració local, lo de Comunicacions y, com ja s' ha dit, los gobernadors civils, no serán naturals ó residents de Cuba. Si ab un home n' hi ha de sobras per franjar a un poble, zqué será ab una dotzena? Y, per altra part, zqui assegura que s' curarán los nostres governs d' enviar a la Gran Antilla, per gosar d' aqueixos bons bossins, a gent atrasada, homes triats entre ls més oviradors y boca-badats dels grans meritoris de la política?

Y parlem del Consell d' Administració, que es la pedra angular de la obra d' en Cánovas. Ja s' deya també en lo Correu Nacional quins personatjes eran los que havian de formar lo Consell d' Administració. Entre ells n' hi ha 21 d' elecció popular, seguint per aquesta elecció las mateixas prácticas que per la de diputats y ajuntaments. Ab aquest sistema y ls gobernadors civils de casa nostra, enviats pels governs de Madrid, podem dubtar una mica de que aqueixos 21 consellers sian fills de la verdadera voluntad del poble. Pero, en fi, aixó sempre es alguna cosa y, encara que tingan també bastent de carácter oficial la mayoría dels restants consellers, pot esperarse que aquesta corporació sian una institució séria y beneficiosa als interessos antillans.

Se descarta d' aquest Consell, y així s' haurá d' ésser, tota intervenció de gent peninsular. Pero encara n' hi ha alguna cosa. Será president honorari del mateix, ab encàrrech d' assistir a las sessions, sense vot (y no diu sense veu) lo gobernador general. Está bé,

pero no es aixó tot: lo gobernador general elegirá al presidente efectiu. ¿Per qué no s' ha deixat que l' elegixi l' mateix Consell? Es veritat que de totes maneres ha d' ésser un conseller, que, com tots sos companys, mereixerá las simpatías dels indigenas; però temém que a aquets se ls acudirá tot sovint aquesta mateixa pregunta que nosaltres acabem de fer: ¿per qué no s' ha de permetre que l' president del Consell l' elegixin los mateixos consellers?

Se reserva a las Cortes lo fixar los gastos inherents a la soberania, que també poden ésser prou elásticos y, més que elásticos, tirants, y a las mateixas Cortes se la reserva lo formar lo presupuesto de la isla, lo presupuesto del Estat que se li diu, y al Consell d' Administració se li guarda l' honorífich encàrrech de véure com se cubrirá aquest presupuesto. Aquestes facultats, no obstant, será amo l' Consell de renunciarlas y alas horas cumplirán tan delicada missió l' gobernador general y la intendencia d' Hisenda. Pero, aixó sí, el Consell podrà formar lliurement lo presupuesto local de la isla; es dir lliurement, també, com en lo que toca al presupuesto del Estat, podrà venir lo cas de ficarshi lo gobernador general; y de totes maneres será precis no descuydarse de que sian degudament atesas totes las dependencias oficiales que sostindrà allí l' Estat, ab los diners dels antillans. Altre cas se pot donar, que fins li toqui l' torn de ficarse en dit presupuesto local al ministro d' Ultramar y ádich al mateix Consell de ministros y fins al Consell d' Estat. Lo Consell d' Administració podrà inventar las contribucions que li semblen més amenosas per cubrir lo presupuesto particular de la Gran Antilla, pero anant sempre ab cent ulls oberts per que aqueixas contribucions y totes las manipulacions per cobrarlas no afectin, sobre tot, als ingresos ab que ha de comptar lo presupuesto del Estat. Així s' nota ab paraulas ben cloras, que no necessitan interpretacions.

Pel que acabem de dir, ets capás d' haver colegit, amich lector, que ni aixó es autonomia ni res que se li assembli de deu horas llany; pero no desesperis, que las concessions autonómichs ja venen a confluencia.

Las concessions autonómichs son en materia aranzelaria. Admiraria l' grau que adquireixen aquestas concessions, si no sabessim tots lo secret. Aquí ja casi no hi há intervenció oficial del element peninsular. L' intendente d' Hisenda, qu' es qui mes directament hi está ficat, se contentará ab proposar y oír. Lo gobernador general hi entervé també en algún últim moment, pero sempre es en defecte de disposició de Consell administratiu. Las Cortes hi intervindrán para fixer lo máximum de protecció que s' haurá de concedir a la protecció nacional. Pero sempre, en tota ley de disposiciones, en aquesta materia aranzelaria l' Consell

d' Administració representa un paper principal que no representa en las funcions politicas. Sentim no tenir la competencia necessaria en aquestes materias para demostrar ab tota precisió l' com y l' que d' aquestas concessión, que, naturalment, afectan de mala manera a la producció nacional y han causat tan gran alarma que ja hi ha comissions a Madrid a fer reclamacions al govern. Aquesta part no es encara completa, ó die-ho millor, no está encara prou embolicada. Representa la realització dels temors que nosaltres y altres ab molta anticipació haviam insinuat, y es que la autonomia de Cuba, ó lo que aixis s' anomena, concedida vergonyosament a última hora cedint a imposicions mes ó menys veladas del govern de Washington, ve a ésser lo mateix que la entrega del principal mercat de la industria nacional a las urpas dels yankees. Que era lo que M. Cleveland y M. Olney y M. Sherman y M. Morgan, pretenían demostrar, iguals sempre en lo pensament, be que distints en la paraula. Y es clar que aixis la autonomia no es mes que l' pont per anar a la independència, si es que la independència la considerin ja necessaria 'ls yankees, perque Cuba, no havent de sostenir, com sostenia, fins are nostre comers, será un os de mal rosegat ab lo caracter inquiet dels indigenas y 'ls conflictes inevitables que origina la diversitat de rasses. Es dir, la feyna de mal fer, lo dominarlos, lo ferlos viure ab quietud y ab ordre 'ns tocará a nosaltres, y l' fruyt gustós d' aquesta pau y d' aquesta quietud se l' menjarán los americanos sens haver hagut d' afanyarlo. Perque 'ns hem oblidat de dir que, a mes dels governadors civils, serán procedents del nostre camp los delegats que creguin convenientes los governadors en los termes municipals y en general tota la forsa de policia. Veritat es qu' aqueixas delegacions podrá l' governador general no ferirlas als alcaldes, pero sempre será a son albir. En quan a l' administració de justicia, dependrán los nomenaments del ministeri d' Ultramar, qual centre podrá afavorir a son gust en aquest particular als antillans y als peninsulars.

En fi, lector, l' efecte general de las reformas no pot ésser gayre mes desastros per nosaltres, y encara aixis no satisfán als insurrectes. No adoban res; ho acaban d' espantillar tot. No salvan, si encara poden, mes que l' orgull d' aquells que s' acontentan ab que Cuba segueixi éssent espanyola, encara que d' avuy endevant siga una carga molt més gran del que ja era. Descontentan a tothom menos als yankees. Fins son aniquiladors de l' orgull dels cubans, a qui també se 'ls pert lo mercat dels empleos. Hi haurá no mes quatre brevas pels mes poderosos é influyents.

Al deplorar la guerra de Cuba y la amenssa de ferse independent, enteniam tots, pensant ab criteri practich, que realment se 'ns anava a perdre una gran cosa, es a dir, l' únic mercat comercial ab que contava la Península. L' interés suprem en salvar a Cuba, lo que valia realment tots los sacrificis, era la conservació d' aquest mercat, qual perdua era la de nostra vida comercial. Per medi de las reformas perdém igualment aqueix mercat, obrintlo als Estats Units. De nostras llumaneras politicas no podia esperarse res millor. La autonomia s' havia de dar als cubans quan era hora, comprant ab ventatjas politicas per ells, comercials per nosaltres, pero l' moment oportú no l' veuen may los sabogas de Madrid, que ara han fet las reformas no mes que perque han tingut por de que la pujada d' en Mackinley podia embolicarnos en conflictes més grosos que no son ells capassos de conjurar. Y sembla tant cert que las reformas s' han fet pels yankees que, com queda evidenciat, políticament no poden contentar als cubans perque resultan un' olla de cols mes que un sistema autonómich, nos arroinan a nosaltres y son despreciadas pels insurrectes. Aquesta es la gran obra d' en Cánovas. Y, per arribar a aquest resultat, hem acabat de espernegar lo nostre erari, hem de mat terriblement al jovent y hem acabat de perdre devant del mon sensat lo poch sentiment moral que 'ns quedava. Y encara es dubtós—massa que ho es!—si 'ls senyors yankees, tan afavorits, tindrán poder sufficient y la necessaria influencia per desarmar la insurrecció, per darnos al menos la pau y tornar a casa 'ls pobres soldats que quedarán dels insignificants encuentros ahont tan miserablement s' ha sacrificat la seva sanch.

Y prou, que, per tractar tan fúnebre materie, ja massa 'ns hem allargat.

M. R.
(De La Veu de Montserrat.)

RETAILL

Lo de las oposicions verificadas a Madrid porta grans resultats als provincianos quan lo sistema s' aplica a las cátedras de las Universitats y Escuelas Espe-

cial: la exportació a provincias d' un personal de catédricas suplentissims dedicats a educar la joventut ben lluny de toda mida raquitica regionalista ahont s' hi pugui reclutar després un fluret de diputats provincials, un escullit de regidors y d' alcaldes ben útils para la politica nacional; diputats ab cap de cunillet, regidors de màniga ben ample y alcaldes de ancha base.

A las Cátedras s' hi ensenyará una ciencia tronada, una ciencia que no serveix, que s' evapora en forma de discursos y elucubraciones academicas; podrán ocuparlas la gent que hi ha pujat desde la cua dels banchs dels deixebles y desde ellas traduhirhi un llibrot francés, per suposat sense dirho, un saber que 'ls deixebles no encontrarán en parte alguna, no saber entreseca-do de revistas y monografias que no saben llegir. Pero tot aixó te la ventatja de no parlar res que huela a censurable.

Hi ha Facultat de Dret cátedras ahont ensenyant catalans se malparla del nostre dret; n' hi ha d' altres dedicadas al estudi del dret civil ahont no hi surt casi per res lo català; hi ha qui califica l' català de dialecte y fins qui, repetint alló d' aquell magistrat: el catalán a los encantos, diu magestuosament: el catalán a la calle.

A la Escola de Comers hi ha un castilla que, esplicant no se si Historia mercantil, no parla del Consulat de Mar! perque aixó de la ciencia nacional te aquesta ventatja: que res ha d' haver passat en lloch; perque lo de prop, lo que 's toca, es atzó del mezquino regionalismo.

A lo més ha d' haver succehit a Grecia ó a Fransa ó a Normandia com las novelas antigues, que aixó es internacional, ó a Toledo y a Salamanca que alló ja perteneix al fuero comun de todos los españoles.

S' ha de parlar del Mediterrani com si no fos la mar del cap d' avall de la Rambla; del art d' aquí com un art apendice al arte nacional intercalat entre uns quants exemples francesos ó alemanys, los mateixos d' una Historia feta para ensenyar a París ó a Berlín; de la naturalesa d' aquí després de fets passats a París ó a Londres, com si aquí no hi hagués ayre, ni aygua, ni plantas, ni bestias, ó com si 'ls sabis d' aquí no tinguessin mans, ni ells, ni camas.

Y lo que 's treu de tot aixó es l' augment dels nescis y la multiplicació de las nulitats.

Aixis se propaga, no la afició al estudi y a la investigació, sino a la ciencia y al art parlats a la ciencia y al art que no 's fan, que no son reals, que s' aguantan enlayre apuntats ab agullas; aixis no serveixen de res los títols científics y son possibles tants doctores que no saben llegir ni escriure; aixis resulta natural lo divorci entre la Universitat y la vida científica y aquesta població flotant de sabis que no mes constan al escalafón y a la nómina, sabis que emigrarán a Madrid y passarán per aquí sense deixar rastre, y allí, al cap d' anys, arribarán a ser potser académichs ó de la Junta Consultiva ó dioutats y periodistas.

La puerta ancha de la oposició feta a Madrid ha substituït los mestres antics de nostra Universitat per una colla de Sanchez y Gutierrez, han cambiat los homes que representavan alguna cosa en la cultura catalana per gent que no representan res.

A Barcelona ningú s' cuida d' equilibrarla, de donarli la gent intelectual que li manca. Y s' va convertint en una mena de Sant Martí immens, ahont no més hi haurá aviat fábricas y escriptoris, y per consecuencia anarquistas y caps calents que per tot remey tindrán las gran pensadas de cualsevol gacetiller y las grans previsiões de las autoritats, aixecadas pel favor d' un cacich y escullidas en lo remat que abaixa l' cap y blinca la espinada admirant als habilitas madrilenys, als xerayres que son la millor encarnació de la verdadera ciencia española.

CRÓNICA REGIONAL

Sessió del Ajuntament

Baix la presència del senyor Alcalde don Eusebi Folguera y Rocamora y ab asistencia dels regidors senyors Vidiella, Canisá, Dalmau, Borrás, Vergés, Romero, Ramón, Sardá, Mas, Jordana, Pallejá y Piqué, tingué lloch la de segona convocatoria, ahir a las nou de la nit.

Se llegí y quedá aprobada l' acta de la anterior. La Corporació Municipal quedá enterada de que fet l' extracte de las disposicions contingudas en los «Boletins oficials» de la provincia corresponents a la última semana, no n' hi havia cap d' interés per la mateixa.

Se llegiren uns estats comparatius d' ingrés y gastos en las caixas de consums.

S' aprobá la distribució de fondos feta para l' present mes.

Passá a la secció correponent un ofici de la direcció de la Escola de la Granja experimental, interessant del Ajuntament a que en los proxims pressuposits hi consignessin una cantitat per subvenir los estudis de Capatás ó perit agrícola a algun veñi de nostra ciutat.

Se doná compte de las sollicituts presentadas per lo contratista don Francesch Anguera Balada y don Sebastiá Torroja, demanant un certificat de todas las cantitats que l' Municipi 'ls hi deu.

Queda acordat ab l' ampliació que hi feu lo senyor Vidiella de que vingués un estat de tot lo que l' Ajuntament deu a sos acreedors y fetxas dels deutes.

Se doná compte del dictamen de la secció d' Administració y Comptabilitat acompanyant lo pressuposit del Ajuntament para l' vinent any economic.

Lo senyor Vidiella feu algunas observacions sobre los pressuposits, las que junt ab las aclaracions del senyor Canisá feren que 'ls pressuposits se retiessin fins a una altre sessió, pero que l' Alcalde convoqués a una reunió a tots los presidents de secció, para tractar dels mateixos y ademés a una sessió extraordinaria para formalisarlos legalment.

Y ab l' aprobació de varis comptes de particulars acabá l' despaig ordinari.

Lo senyor Alcalde feu present que demá es lo dia designat para la classificació de soldats y excitá l' zel dels senyors regidors para que assistissin a dit acte.

A proposta del senyor Vidiella y para tractar d' aquest assumpto se suspengué la sessió pública y continuá secreta per espay de mitja hora.

Reanudada, lo senyor Alcalde digué que quedavan nomenats sindichs especials para entrar en los expedients d' exempció los regidors senyors Mas y Piqué.

Lo senyor Dalmau preguntá si l' Alcalde havia ordenat que 's fessin visitas a las tendetas.

Contestat afirmativament y enterat de qui estava encarregat de fer aqueixas visitas, digué, lo que nos tres lectors poden suposar, si tenen en compte que als empleats se 'ls deu quatre mesos y que si menjan es perque 'ls fan a las tendetas.

Lo senyor Jordana feu notar las baixas que sofreix aquets mesos la recaudació per consums y preguntá si la Comissió sabia a que eran degudas.

Lo senyor Borrás manifestá que no mes podia dir que la baixa obehia a las pocas entradas y al poch consum y l' senyor Dalmau afegí la següent pregunta: «Si en una casa que tenen treballadors no 's pagan poden esperar los seus principals bona feyna d' aquells?»

No es extrany donchs que 'ls empleats s' adormin (si ho fan) perque dormint no 's menja y no treballant no 's té tanta gana.

Lo senyor Vidiella intervinent en l' incident manifestá que no podia acceptarse que 'ls empleats no complissin com tampoch que se 's fessin inculpacions per la rahó, digué, que la culpa la tenim nosaltres mateixos.

Si no 'ns agrades tant estar assentats en aquets banchs ja fa temps que l' Ajuntament tindria aquesta cuestió arreglada.

Fent una cosa seria, fent entendre al Govern de Tarragona y al de Madrid lo que es un Municipi d' una ciutat com la nostra y com ho feu la Corunya, encara hi forem a temps y per aquest tó seguí y parlá com se parla en las situacions apuradas.

Intervingueren en aquest incident ademés, los senyors Vergés, Canisá, Pallejá y Sarda y com no 's buscava cap solució res s' acordá.

Y s' aixecá la sessió.

S' ha comensat ya la publicació de la «Historia del Arzobispado de Tarragona y del territorio de su provincia» escrita per nostre estimat amic lo distingit literat tarraconense senyor Morera y Llauredó.

Per lo quadern publicat se pot ja prejutjar que l' obra será de gran utilitat per l' acabat coneixement de l' historia de Tarragona, especialment lo período que 's refereix a la época cristiana, hasta avuy un poch fosca y oblidada.

Estém segurs que tots ouants sentin amor a aquesta histórica provincia y a sas grandesas y fets llegiran ab gust l' obra de nostre amic, que com seva, creyém será important y de molt merit en la part histórica com en la literaria.

Segons nota que se 'ns ha facilitat per la Administració de Consums, lo recaudat ahir per varis especies puja la cantitat de 653'38 pessetas.

En los talleres de Masriera, de Barcelona, s' ha rebut autorisació d' l'alcalde de Orense pera rebre lo brooze concedit per l' Estat ab destino á l' estatu que en aquella població tracta d' eregirse á donya Concepció Arenal.

Llegim en los periódichs de Valencia que han desaparegut de dita ciutat dos senyoretas una de 20 anys y l' altre de 19, que s' han marxat de la casa paterna ab companyia de sos respectius novis, haventse circulat ordres para sa captura. Trasladem la noticia per si acás se deixan veurer per aquí las enamoradas parellas y 'ls serveixi d' avis.

Ha sentat sas reyals en lo vehí poble de Constantí, una epidemia de verola cuas invasions aumentan d' un modo tan alarmant, que avants d' ahir existian segons se 'ns diu, 60 personas atacadas de dita enfermetat, que ocasionaren també trastorns en La Canonja.

La proximitat de ditas poblacions y la continua relació existent entre aquellas y la nostra ciutat, son motius bastants pera ocupar l' atenció de la Junta de sanitat, á fi d' adoptar midas que la experiencia aconsella pera fer los posibles á fi d' evitar 'ns la visita de tan desagradable hoste.

Lo senyor ministre de la Guerra ha disposat l' envio de gran quantitat de material de guerra á las fortalles de las Balears haventse expedit ja pera Palma 646 granadas pera pessas de nou centímetros. Dintre poch s' enviarán á Mahó 100 granadas de dit calibre, 3.600 metxas de percusió y 250 idem de 13 temps.

Del rellevo de Weyler se diu altre vegada, com d' un fet proxím, y fora de tot dubte. Probablement no s' acordará tal mida ab oportunitat, y quan lo rellevo sia un fet, ja será tart pera que tingui profitosas consecuencias. Hem arribat á un temps en que las resolucions enérgicas están sols en la intenció, y ab intencions no 's remedian mals, ni menos se conjuran conflictes.

Catalunya

TORTOSA. 4 de Mars 1897.

Sr. Director de Lo SOMATENT.

Molt Sr. meu y amich: Ha passat ja la festa del deu Momo sens que, com qui diu, l' haguessim apercibit. Solzament quatre mascarotas fetas una fatxa han circulat per los nostres carrers en los tres dias de carnaval. Los balls de societat, fora la última nit, han estat també desanimadíssims. Tot ressent las calamitats que soporta 'l nostre país y que no son pocas.

Ja tenim á sis regidors mes en preparació pera ser suspesos de sos càrrechs. La Comissió provincial, acorts tal vegada ab un home de gran tamany, ha informat favorablement l' expedient declarant la incapacitat de sis regidors que serán substituïts per igual número si 'l senyor Governador aproba 'l fallo de la Comissió. Los apuros dels conservadors Boschistas son per buscar als substituïts, puig que essent tan escás lo partit de personas capacitadas pera 'l desempeñyo de dits càrrechs difícilment trobaran sis homes adictes á qui pogan confiarlos. Lo partit Boschista d' aquesta localitat solzament conta ab los empleats municipals, l' Alcalde, lo seu gendre y 'l fill del Sr. Peirola; si alguns altres partidaris te no serveixen per regidors.

Per haver malversat fondos públichs ha sigut denunciat l' alcalde D. Francesch Pedrola Borrás. Aquesta noticia ha sigut vivament comentada donada la crítica situació del Ajuntament, puig que en aquest cas resultarian incapacitads sis regidors y un Alcalde; perque ben mirat, malversar fondos de que n' es administrador es no tenir prou capacitat pera son empleu, y en tot y en aixó, ni denunciat ni incapacitat—dihen los que 'l comentan—no cessará en son càrrech.— ¡Aixó voldrían los tortosins,—deurá dir ell—que jo 'ls deixés tranquils!

Y com son innumerables las sátiras que aquest vehinat dirigeix contra 'l Sr. Pedrola, m' abstinch de continuarlas creyent que prou n' hi ha ab lo exposat.

Ahir circulá 'l rumor de que si ab l' últim correu havian arribat, procedents de Pinar del Río, documents demanats expressament y que comprometen en gran manera á un metje d' aquesta localitat y que en la actualitat desempeña un càrrech important. Ja fa temps que un periódich local s' ocupá d' un fet ignominios q' ocorregut en aquell lloch de la isla y que per més que

quedá impune, éll l' indicava ab sas gazetillas. De ser lo rumor cert hi haurá molt que veure, puig que 'ls que coneixem lo fet podem apreciar la importancia que podria tenir.

Son affcm. s. s.

JOFE GEN.

SECCIO OFICIAL

Matadero Público

Bestiars sacrificats pera 'l consum en lo dia d' ahir

Classe	Nº	Kilos. Grams	Satisfet Pts. Cts.
Bous	2	299'400	59'88
Badellas	2	345'800	69'16
Bens	59	837'400	167'48
Cabrils	2	6'600	1'32
Tocinos			

Desputillas de bestiar de llana y pel 297'84

Total adeudo 322'84

SECCIO RELIGIOSA

Sant d' avuy.—Sant Victor.

CULTS RELIGIOSOS

Parroquia de Sant Francesch

Parroquia de S. Joan Batista (Providencia)

Continua 'l Mes de Sant Joseph, quals exercicis se celebrarán durant la Missa de las 8.

Parroquia de la Purissima Sanch

Continúa le mes d' Sant Joseph que 's diu tets los dias de feyna á dos cuarts de 8 y á las 8 en los festius, durant la santa missa.

Sant de demá.—Sant Tomás.

SECCIO COMERCIAL

Moviment del port de Tarragona

Entradas del dia 3

De Amberes y escalas en 17 dias, vapor «Balboa» de 851 ts., ab efectes, consignat á Mac-Andrews y companyia.

De Génova y escalas en 3 dias, vapor «Játiva» de 799 toneladas, ab efectes, consignat á A. Mas.

De Liverpool y escalas en 18 dias, vapor «Tintoré» de 867 ts., ab efectes, consignat á Modest Fénech.

Despatzadas

Pera Génova y escalas vapor «Jativa», ab efectes.

Pera Lóndres y escalas, vapor «Balboab», ab efectes.

Entradas del dia 4

De Cette en un dia, vapor «Correo de Cartagena», de 258 ts., ab bocoyes buyts, consignat á Ferrer y Mary.

De Torrevieja en 7 dias, llaut «Barcelonés», de 42 ts., ab sal consignat á J. Mallol.

De Barcelona en 6 horas, vapor «Julian» de 893 ts., ab efectes, consignat a H. de Lopez.

De Marsella y escalas en 4 dias, vapor «Cabo Trafalgar», de 1.076 ts., ab efectes, consignat á M. Peres.

Despatzadas

Pera Málaga, ll. «Juanito» ab efectes.

Pera Liverpool y es. v. «Tintoré», ab vi.

Pera Cette, v. «Correo de Cartagena» ah vi.

Pera Bilbao y es. v. «Julian» ab efectes.

Pera idem, v. «Cabo Trafalgar» ab efectes.

Nota de las operaciones de Bolsa que 'ns ha facilitat l' agent D. Joaquim Sociats representant en aquesta plassa de la casa de Barcelona J. Marsans Rof.

Ultima hora de la Bolsa de Barcelona á las 4 de la tarde d' ahir:

Interior	62'75	Fransas	17'10
Exterior	75'02	Orenses	
Amortizable	75'	Cubas 1886	92'
Aduanas	93'50	Cubas 1890	77'75
Norts	24'	Obs. 6 0/0 Fransa	92'50
Exterior París	58'56	Obs. 3 0/0	51'50
París	27'50	Londres	32'08

BOLSI DE REUS

Cotisations realitzadas en lo dia d' ahir á Barcelona facilitadas per lo corredor en aquesta ciutat D. Antoni Demestre.

Interior	62'75	Fransas	17'10
Exterior	75'02	Cubas vellas	91'47
Colonial	75'	Cubas novas	77'75
Norts	24'	Aduanas	92'50
Obligacions Almansa	79'00	Oblig. 3 0/0 Fransas	51'50

Exterior.	PARIS	58 66	Norts	93'
Paris	GIROS	97 60	Lóndres	32 08

Cambis corrents en lo dia d' ahir en aquesta plassa facilitats per os corredors de comers D. Joan V. llós, D. Joan Llauredó Prats y D. Joan Vallés Vallduvi.

Londres	90 d/f.	00'00	diner	8 d/v.	00'00
Paris	8 d/v.	00'00	Marsella	00'00	

VALORS LOCALS DINER PAPER. OPER.

ACCIONS	0/10	0/10	0/10
Gas Reusense		350	0
Industrial Harinera		600	0
Banch de Reus		500	0
Manufacturera de Algodon	75	100	0
C. Reusense de Tranvias, privilegiadas al 5 per cent.		475	0

TELEGRAMAS

Madrid 4.

S' ha rebut á Madrid los següents telegramas particulars de Filipinas.

Parísnque.—Forsas del exércit que vigilavan las maniobras dels rebeldes lograren sorprendre entre 'ls pobles de Novaliches y Polo gran número de rebeldes.

Procedían aquets dels núcleos concertats pera realisar una intenció á Manila, engrossats ab grupos que 's concentraren al voltant de la capital, havent fortalit y establert un campament al lloch anomenat Ugon, que consideravan inaccessible.

No obstant las dificultats que pera l' atach ofereixen los accidents del terreno, nostres soldats lograren apoderarse del campament, destruhint las fortificacions enemigas.

Al peu de las trinzeras trobaren nostres tropas 102 cadáveres dels rebeldes, vestits 20 d' ells ab uniforme de la guardia civil y 'l de carrabiners.

Los rebeldes retiraren considerable número de ferits.

Caygueren en nostre poder un canó, dos lantacas y armas blancas.

Entre 'ls morts s' ha identificat lo cadáver del cabecilla Pere Maduna, quefe dels rebeldes de San Mateo y pobles próxims de la provincia de Bulacán, lo mes audás dels generals insurrectes.

Gracias á las precaucions adoptadas pera 'ls atachs, obehint las últims instruccions del general Polavieja, nostras baixas foren exiguas.

Hi ha dos oficials ferits, cap d' ells de gravetat.

Los soldados perseguiren als fugitius, causantlos novs baixas, hasta que 's dispersaren en petits grupos.

—Noticiós lo general Jaramillo, per declaració de 'ls presoners, de que 'ls fugitius de Bayuegan s' habian concentrat en lo camí de Mendez Nuñez, prop d' aquest punt, maná contra ells tres companyias.

L' anemich oposá resistencia y trabst lo combat, los hi causaren las tropas moltas baixas.

Los morts abandonats en lo camp per los rebeldes pasan de 40.

—En lo ministeri de la Guerra s' ha rebut lo següent despaig de Cuba.

«Habana, 4.—General segon cabo á ministro de la Guerra.

Lo general Feijoo destruí un campament en Sant Rafel, provincia de l' Habana, hi li feu dos morts al enemich.

Entre Campano y Batánce batí á un grupo hi li ten altres des morts y un presoner.

Un escuadró de Borbón y la guerrilla local de Guazor batiren á una partida en Sitio Escondido, fentlos 7 morts y 1 presoner.

Los reconeixements en Pinar del Rio feren al enemich 3 morts y 3 presoners.

Presentats, 13.

Diversions públicas

Teatre Fortuny

Debut de la Companyia d' ópera italiana de la que forma part l' eminent barítono DON JOAQUIM ARAGÓ dirigida per lo mestre D. Modesto Subuyetas Bach.

Funció pera avuy.—1.ª d' abono.—La aplaudida ópera en cinch actes del immortal Mre. Meyerbeer La Africana.

Entrada general 3 rals.—A tres cuarts de 9.

Imp. de C. Ferrando.—Plassa de la Constitució,

GUIA DEL PASSATJER

SERVEY DE TREN

SORTIDAS

De Reus á Barcelona
 5:04 m. correo (Per Villanova y Vilafranca) 1.ª, 2.ª y tercera.
 8:56 m. exprés, primera y segunda dimars, dijous y dissabtes, (per Vilanova).
 12:11 t. mercancias, segunda y tercera.
 1:57 t. correo (per Vilanova).

De Barcelona á Reus
 5:25 m. (per Vilafranca).
 9:46 m. (per Vilanova).
 15:48 t. per id.

De Reus á Mora
 7:39 t. exprés (dimars, dijous y dissabtes).
 9:33 m. — 1:04 t. — 3:10 t. — 7:19 g. y 9:57 nit.

De Mora á Reus
 4:21 m. — 8:00 m. — 12:05 t. — 6:04 t. — 7:36 n.

De Reus á Tarragona
 8:30 m. — 9:47 m. — 2:1 t. — 7:04 t.

De Tarragona á Reus
 7:30 m. — 12:25 t. — 4:30 t. — 8:20 n.

De Reus á Lleyda
 8:40 m. — 5:23 t.

De Lleyda á Reus
 5:50 m. — 3:50 t.

De Reus á Vimbodí
 1:28 t. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Vimbodí á Reus
 9:53 m. cotxes de 2.ª y 3.ª.

De Tarragona á Valencia
 9:30 m y 11:30 n.

De Valencia á Tarragona
 11: m. y 6:30 t.

ADMINISTRACIÓ DE CORREUS-REUS

Horas d'arribada y sortidas de correos

ARRIBADAS

De Tarragona, 8:30 m.
 De Barcelona (per Tarragona), 8:30 m.
 De id. directe, 10:30 t.
 De id., 11:30 t.

De id. ab la correspondencia extranjera (per Picamoixons y descendit de Lleyda) 7:30 n.
 De Madrid y Zaragoza, 9:30 t.
 De Lleyda y Huesca, 7:30 n.

NOTA: Los correos para Filipinas sortiran de Barcelona lo 7 y 21 de Noviembre y 15 y 19 de Diciembre del corrent any. Los de Cuba surten d'aquesta Administració lo 7, 17 y 27 de cada mes, correo ordinari.

Altra.—Deu tenirse present que tots los vapors que conduheixen tropas de refors á Cuba, portant també correo.

SORTIDAS

Per a Barcelona á las 5:00 m.
 Per a id. á las 2:00 t.

Per a Tarragona, Valencia y Murcia per S. Vicens 5 m.
 Per a id. id. id. (per idem) á las 2:00 t.
 Per a Tarragona, directe á las 7:00 n.

Per a Lleyda, Huesca, Manresa, Sabadell, Tarragona y las líneas á las 8:00 m.
 Per a Madrid, Saragossa, Teruel, provincias vascongadas, Castilla, Galicia, Andalucía y Extremadura á las 1:00 t.

Los pobles servits per peatons á las 9:00 m.
 NOTA. A la correspondencia dirigida á Teruel, Andalucía y Extremadura, que s deposita en los bussons després de la sortida del correo de Madrid, se li donará sortida a las 7 de la nit per Tarragona.

Ferrocarril económic de Reus a Salou

Servey de trens que regirá desde 'l dia 1 de Octubre de 1896.

Sortidas de Reus: 4:10, 9:06 mati; 2:32 y 5:43 tarde.
 Sortidas de Salou: 4:56, 10:46 mati; 5:10 tarde y 7 nit.

Las horas de fegeixen per lo meridiá de Madrid: 11:30 m. y 1:30 p.

TOS CATARROS TOS CONSTIPATS TOS SAMA TOS

Sia de sanch herpética, sia húmida ó seca, provingut de pecazón ó de irritació de gola, etc., prenent los agradables é infalibles **Compriments de Miret** calman á las primeras presas, y avans d' acabar la capsa se te la radical curació per antigua y rebelde que sia, facilitant en tots casos la expectoració admirablement. Preu de la capsa de 24 presas **cuatre rals**. Dipòsit en Reus, farmacia **SERRA**, Arrabal Sta. Ana, 80 y Nova, Arrabal baix Jesús; 1. Las demandas al engrós deuen dirigirse al autor **MIRET**, farmacéutich, **HOSPITAL**, LET (Barcelona). Madrid: **SR. SANJAUME**.—Horno de la Mata, 15. Dipòsit de productos químicos.

Societat general de transports marítims á vapor de Marsella

Serveys del mes de Mars de 1897

LINEA DIRECTA PERA 'L RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona lo dia 21 de Mars directament pera Montevideo y Buenos Aires lo magnífich y ràp vapor francés

FRANCE

LINEA PERA 'L BRASIL Y RIO DE LA PLATA

Sortiran de Barcelona pera Rio Janeiro, Santos, Montevideo y Buenos Aires los grandiosos y acreditats vapors francesos lo dia 11 de Mars lo vapor «Bearn» lo dia 26 de Mars

Consignataris á Barcelona, RIOL y C., Plassa de Palacio.—Barcelona.

LO SOMATENT

Diari regionalista d' avisos y noticias

Preus de suscripció

En Reus, un mes. Pessetas 1
 En provincias trimestre " 3:50
 Extranjer y Ultramar " 7
 Anuncis, á preus convencionals.

En la Administració d'aquest diari y en las principals llibrerias d'aquesta ciutat y de fora.
 En Barcelona, Litografia Mallofré, plassa Sant Jaume, 3.
 No s' retornan los originals encara que no s' publiquin.